

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

zhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 60 kr., za četrt leta 80 kr. — Naročnina se pošilja opravištvu v dijaškem semenišču (Gnasenseminar). — Doležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezne liste prodaja knjigar Novak na velikem trgu po 5 kr. — Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oznanila se plačajo od navadne vrstice, če se natisne enkrat 8 kr. dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Slovenci!

Dne 2. junija t. l. imamo v kmetskih skupinah slovenskih na Štajerskem izvoliti tri poslance za državni zbor.

Slovensko društvo svetuje in priporoča, naj bi izvoljeni bili narodni slovenski kandidati, gospodje:

**Baron Goedel, Božidar Raič,
Mihael Vošnjak.**

Odbor Slov. društva.

Prava beseda v pravem času.

Njih Ekscelencija, prevzvišeni knez in škof Lavantinski izdali so o priliki bližajočih se volitev tale pastirski list:

„Vaš oče z nebes bo dobrega duha dal njim, ki ga prosijo.“

Tako je govoril Jezus, kakor piše sv. evangelist Luka v 11. pogl. 13. v., ko je pripovedoval priliko o dobrem prijatelju in o kruhah pri njem zaprošenih, katera se bere pri sprevodih križevega tjedna, ki ga ravno obhajamo.

Kakor sploh na Božjem blagoslovu, je vse tudi na tem ležeče, kakošen duh človeka pri njegovih opravilih vodi, ali duh Božji ali nasprotni. Le ako ga duh Božji vodi, imajo njegova podvzvetja zasluženje pri Bogu, pa tudi srečen uspeh. In bolj važno ko je podvzetje, ki ga imamo, bolj potrebno je za nas kristijane, da Boga prosimo za dobrega duha.

Kakor členi in državljani naše ljubljene domovine, mile namreč nam Avstrije, stojimo zopet na osodepolnem razpotju njene sreče, stojimo zopet pred velevažnim pravilom, ki se ima vršiti v kratkem, čigar nasledke bi mogli po moji misli že zdaj vsi dobro preudariti in nihče v nemarno jih pričakovati.

V mislih pa imam bližajoče se volitve za novo šestletno dobo državnega zbora.

Prepričan sem, da kakor škof le svojo dolžnost dopolnim, ako Vam prelubi moji! v tej zadevi nekoliko očetovskih besed položim na srce.

Da; to si štejem v dolžnost, ki mi jo naiaga od ene strani nam vsem enaka sinovska ljubezen do domovine, od druge strani pa skrb za blagor sv. katoliške cerkve, da Vam, volilci! pa tudi vsem drugim v spomin zakličem besede Jezusove: Prosite Očeta v nebesih za njegovega dobrega duha. Vi, volilci! prosite dobrega duha sami za sebe. Vi drugi pa prosite dobrega duha za volilce, da bode volitev dobra, to je domoljubna in krščanska.

Katere lastnosti ima namreč dobri duh? Pred vsem je on duh krščanstva. Dajte tedaj svoj glas možem, ki so sami polni krščanskega duha; ki se nikjer in nikoli ne sramujejo, očitno spoznati in pokazati, da so kristijani in sicer katoliški kristijani; na katere se zamorete tedaj zanašati, da se bodo tudi v državnem zboru za to poganjali, da se ne sklene kaj, kar bi bilo sv. veri ali pravicam sv. cerkve na kvar. — Navdušuje naj Vas nadalje duh pravega, čistega, požrtvovalnega domoljubja. Zato volite može, ki ne obetajo še le, ampak kateri so že dokazali, da v javnih službah ne iščejo lastnega dobička, ampak le veseljni blagor domovine; — volite može, kojih zvestoba do prevzvišenega Vladarja je že, kakor zlato v ognji, doskušena; — volite može, kateri za naše potrebe, in sicer za naše resnične potrebe, kakor nam jih vsakdenja skušnja kaže, razum in sree imajo; — volite može v krščanski pravici globoko utrjene, kateri za vse narode in dežele enako mero in vago imajo; — volite može, kateri so versko prepričani, da ni brez Božje volje raz-

ločkov po krvi, po narodnosti, po jeziku, in da tega, kar je Božja modrost naravnala, človek podirati ne sme, — volite tedaj može, ki imajo zadostno učenost pa tudi resnično voljo, našete razločke v državnih postavah ne še poostriiti, ampak v medsebojni ljubezni pravično poravnati.

Tako volite — da rečem kratko: volite po svoji najboljši pameti in vesti; — volite po svojem lastnem, prostem od luči sv. vere razsvitljenem prepričanju; pokažite pri volitvi, da ste katoliški možje, ki svoje cerkvene in državne pravice in svobode poznajo in se jih zavedajo.

Nihče naj se pri volitvi ne umika! Kakor je moja dolžnost, Vas o dobri volitvi podučiti, takó je Vaša dolžnost, se volilne pravice poslužiti, — pa se je prav in dobro poslužiti.

Da; tudi od porabe volilne pravice bote enkrat pred Bogom odgovor dajali. Naj bi bil ta odgovor lehek Vam vsem!

To je moja iskrena želja. Amen.

V Mariboru, prvi den križevega tjedna (11. maja) 1885.

Jakob Maksimiljan,
knez in škof.

Kot vrli Avstrijani ne moremo Slovenci voliti nemškega liberalca.

Nemci Štajerski so v političnem oziru na dve stranki razdevani. So ali konservativci ali pa liberalci. Prvi držijo se sploh trdno svete katoliške vere ter jo tudi v djanjih kažejo. Pripadajo jim vsi duhovniki z vrlim škofom graškim vred, dalje starejše in slaynejše rodbine plemenitaške n. pr. knezi Lichtensteini, pa ogromna večina kmetskega ljudstva. Ovi konservativci želijo krščansko odgojo mladine in sploh ohranitev naroda na podlagi krščanstva. Ljubijo svitlega cesarja in Avstrijo tako, da o prajzovsko-nemškem cesarji nečejo ničesar čuti, uže zato ne, ker je luteran in katoliške škofo, mešnike, redovnike več kakor 14 let grozovito preganja; iztirjal je dva nadškofa in veliko stotin mešnikov v prognanstvo. Jegov Bismark jim preseda, ker je zvečinoma on vsemu kriv, kar se je ondi sklenolo kedaj zoper sv. cerkvo in miljeno Avstrijo. Nemški konservativci so tudi vsaj nekoliko pravični Slovanom, torej tudi Slovincem prijaznejši. Voljni so nam privošiti popolno enakopravnost.

Zelo drugačni so pa nemški liberalci, kojih je največ v mestih in trgih. Krščeni sicer so zvečinoma, pa verske dolžnosti zanemarjajo, zaničujejo. Gorijo za brezverske šole; sploh eikajo in vlečejo proč od Kristusa in njegove cerkve. Vsled tega pa tudi ne poznajo krščanske ljubezni do drugih narodov. Nas Slovane črtijo in Slovence zaničujejo, da bi nas kar v žlici vode potopili. Za Avstrijo jim je le toliko mar, kolikor se jim razsajati dopušča in druge narode, zlasti nas Slovence, stiskavati in ponemčevati. Vse boljše službe za-se tir-

jajo. Drugi narodi bi se naj njim na ljubo nemški učili, da bi oni ležje na slovenskih tleh pšenica uživali. Kedar pa cesarska vlada ne prepušča neprestano „Slovane k steni pritiskovati“, tedaj se pa razsrdijo ter lažejo, kako da se baje „nemštvo“ zatiruje. Bolj razposajeni škilijo čez avstrijske meje in Bismarka na pomoč kličejo.

Kar je prej Celjski Foregger (Porekar), Sevniški Ausserer je le prilično omenjal, to se sedaj v javnih oklicih proglašajo kot politični črtež nemških liberalcev, namreč: cesarstvo se naj celo razkolje z vzajemnim vojaštvom vred. Vogerske dežele se naj popolnem od nas odcepijo, le naš cesar naj ostane ob enem še vogerski kralj, Gališko in Dalmatinsko se naj tudi od nas odseka in ostali kos cesarstva v „tesno zvezo“ stopi s prajzoysko Nemčijo lutrovsko, katero strahujo znani Bismark.

Kaj pomeni ta črtež? Po naših mislih: razdor Avstrije, uničenje Slovincem in preganje sv. katoliške cerkve. Kajti če našo avstrijsko vojsko razdevamo, raztrgamo najmočnejšo vez cesarstvu. Nasvetovana „tesna zveza z Nemčijo“ bi nas podložne storila Prajzom, kakor se je Bavareem zgodilo; colninska zveza bi pa naše fabrike, obrt in kmetijstvo uničila. Prajzi bi z nami Slovenci in Čehi delali, kakor s Slovanskimi Poljaki; pred 14 dnevi so namreč sklenoli 30.000 Poljakov s posestev in domov in iz dežele v tuje kraje siloma iztirati, da jih popolnem izpodrinejo in Nemce tam naselijo. Naposled ni dvomiti, da bi lutrovski Prajz preganjanje katoličanov raztegnol tudi na naše kraje, brž ko bi jih v svoje kremplje dobil. To utegne tudi uzrok biti, da so zlasti nemški naši škofje začeli v pastirskih listih verne opominjati, naj dobro volijo, namreč katoliške, verne, Avstriji vdane može.

Jasno je tedaj, ko beli dan, da Slovenci ne moremo, ne smemo voliti, kakor nam nemški liberalni zapeljivci iz mest in trgov nasvetujejo. Mi nečemo nikoli pod Prajza, mi nečemo nikdar pod lutrovce. Mi smo vselej bili in bodemo svojemu avstrijskemu cesarju zvesti Slovenci. Zato ne moremo voliti ne Schmidererja, ne Aussererja, ne Foreggerja. Vsi ti so nemški liberalci, katerih nam Slovincem po sili štuli nemško-liberalni volilni odbor v Gradcu. Kdor hoče pod Prajza, naj gre na Prajzovsko. Mi ostanemo Avstrijanci. Toraj proč s kandidati, kakoršni so črno-rudeča-žolta trojica: Schmiderer, Ausserer, Foregger, Živela mogočna samosvoja — nezavisna Avstrija. Str.

Dopisi.

Iz Maribora. (Narodni volilni možje) izvoljeni so bili: V občini Grušovje (Prihova) Mat. Flis in Juri Mee, v Vrhovlju Franc Rak in Miha Rudolf; v Konjicah Matevž Dimnik (Konjiška ves), Kovačič Anton (Nova ves), Kovač Štefan, Jelenko Janez (Blato), Lamut Anton (Polena); v Stranicah:

Fr. Verlič, Fiauš Matija; na Tepanjah Janez Rudolf in Jakob Bergdolt; v Ličenci g. Fr. Pintar, župnik in Mat. Jurše; v Poličanah Detiček in Vizjak, v Brezji Košir, v Modražah Ogrinc, v Hrastovei Slatinšek, v Činžatu Šimon in Blaž Hauptman (letos prvokrat narodna), v Špitaliču Janez Čagran in Miha Zidanšek, v Makolah Miha Lendovšek. V občinah: sv. Ana, Makole, Jelovec, Statenberg, Pečke, Stopno, Dešno — vse narodno! V Pokošah Ferd. Pogorevc, v Rogozi Štefan Friedl, v Vuhredu A. Kocuvan. Pri sv. Križu blizu Maribora — vse narodno, Pri Novi cerkvi dr. L. Gregorec in še 3 narodnjaki, v Weixendorf 2 narodna, v Dobrni 2 narodna, v Laporji Lovrenc Rak, v Hošnici Franc Mlakar, v Verhovlju Valentin Sagadin, v Žabjeku Peter Sternišek, v Lušečki vasi Lovrenc Sue, v Stanoškem Paul Urleb, v Pretrešu Juri Jernejšek, v Vrhlogi Franc Papež in Štefan Mlakar, v Kamci Schwarz, J. Ledinek, v Jelovci Kaube. V občinah: Laže (2), Zbelovo (2), sv. Jernej (2), v Ločah (3), — vse narodno; v Oplotnici Fr. Jonke, Juri Benzenšek, Karol Kriechbaum, Blaž Mlakar in Anton Kolar. Pri Zgornji Kungoti: Šinko, Jakob Nerat, v Kotu J. Smogave in Ig. Breznik; pri sv. Martinu v Rožni dolini B. Voh, J. Podjavoršek in Maks Torinek, na Frankolovem, Bl. Dolinšek in še 2 narodnjaka; v Oskoški občini Juri Leskovar in Anton Pišotek; v Arlici Al. Grubelnik in Franc Vomer; v Slivnici pri Mariboru 2 narodnjaka; v Pirešicah J. Kunej, Martin Lednik, Anton Mirnik, J. Voh, V. Toman, M. Podpečan; v Kumenu Korman in Ladinik; v Rotenbergu Karničnik; Pohorsko je volilo narodno. V Slatini (5), pri sv. Benediktu (2), vse narodno. V Mariboru na levem bregu narodno: Vrtič (Franc Marko.)

Iz Ptuja. Ponudnika za bodoče volitve v našej kmetske skupini iščejo naši nemčurji. Ta služba ni slaba, kajti pri zadnjih deželnozborskih volitvah zaslužil je bivši ponudnik gosp. Š. prě celih 30 fl. t. j. trideset srebrnjakov. Prav pridejo takim ljudem, ki jih silno potrebujejo. Saj ne dá družega, kot svoje ime! Radovedni smo, kje ga bodo našli.

Iz Vidma. Denes popoldne zborovalo je pri nas političko društvo „Pozor“. Zborovanja se je udeležilo veliko število posestnikov volilcev iz domače župnije, dosti jih je prišlo tudi iz sosednih, kakor Hajdinske, Cirkovške, Lovrenške, Trojiške, Leskovške in Barbarske. Bivši naš poslanec č. g. Bož. Raič poročal je obširno o svojem delovanju v deželnem in državnem zboru.

Po končanem poročilu bil je enoglasno kot naš slovenski kandidat za državnozborsko volitev proglašen. Vsi navzoči obljubili so, da bo vsak po svoji moči delal, da zmagamo mi Slovenci s svojim kandidatom častno. Saj pa tudi vsak sprevidi, da si boljšega kandidata od č. g. Bož. Raič-a izbrati ne moremo! Celó četrto stoletja živi in dela neumorno med nami; budil in navduševal nas je po „taborih“ in pri raznih svečanostih, zagovarja in

brani naše pravice v okrajnem zastopu, v okr. šol. svetovalstvu itd. Mi ga poznamo ter mu zaupamo, zatorej mu bomo dali 2. junija t. l. glase, in ne onemu, katerega si bodo ptujski Nemci in nemčurji kupili.

Ko je bilo zborovanje končano, vršili so se razni pogovori, napivale so se navdušene napitnice, slišalo se je milo slovensko petje. Težko nam je bilo, ko je prišla ura ločitve. Nihče ni mislil, da bo v „nemčurskem gnjezdu“ mogoče napraviti zborovanje slovenskega političkega društva s tako ugodnim uspehom. Začetek je storjen. Začeto delo naj se nadaljuje in zarujaveli nemčurji bodo zginoli, kakor denes znani „bauernvereiner“, ki se je bil tudi zborovanja udeležil! Vsa čast pa našemu ljudstvu, ki se je obnašalo izgledno lepo! Niti najmenjši nered se ni pripetil, da si so bile natlačene vse sobe, zastavljeni vsi hodniki, mnogo ljudstva pred hramom pod milim nebom, ki je poslušalo govornike pri odprtih oknih, pa nikogar, da bi bil pazil na red! Tako je prav. To boči drugim v izgled! Omeniti še moram, da je gospod Frečnik prostore, ki so za zborovanje kaj pripravi, blagovoljno brezplačno društvu prepustil in da nam je dobro stregel.

Iz Konjic. Izv. dopis. (Volitve.) Brez hrupa, brez prepira so se včeraj tukaj v Konjicah volitve vršile. Naši kandidatje: Matevž Dimnik, Anton Kovačič, Štefan Kovač, Jelenko Janez in Ant. Brut dobili so 81 glasov, dva glasa so nam zavrgli. Nemškutarskih se je nekaj prikazalo v trgu, več kot 5—6 pa jih šteti nisem mogel, pa še ti so šila in kopita pobrali, ko so videli našo armado. Zares je bil cvet kmečkega stanu Konjiške fare zbran. Nekoliko takšnih, ki so se ob času srenjskih volitev nam izneverili in ki so pred 8 dnevi Foreggerjevi gardi služili, povrnoli so se k nam. Čuditi se moramo, da jih je toliko vključeno delu na polji, vključeno enomernim volitvam — deželni zbor in srenja — prišlo. Volilcev je v vsem 158—160. V srenji Kot na Pohorju sta tudi dva narodna voljena: Jernej Smogave in Nace Breznik. Od drugih strani mi še nič ni na uho prišlo.

Od Marjice Snežne. (Kam bomo prišli?) Ni dolgo, da se je preselil viničar M. v našo faro, ki že od mladosti ni ravno na dobrem glasu. Osemletni jegov deček obiskuje našo šolo. Ko šolarji gredó iz šole, je lagodni fantek zdaj katerega šolarja sunil, zdaj se zopet v kako šolarico zagnal. Šolarica S. ga je tedaj posvarila ter mu pretila, da ga bode zatožila, če ne bode miren. To je nemarneža tako raztogotilo, da pobere kamen na cesti, in deklico po sencih tako nesrečno udari, da se je komaj do doma privlekla. Morala se je vleči in 6. maja že smo jo pokopali. Takšni fantek in — toliki grešnik! Kdo je temu kriv? Prvič je stara resnica, da se jabelka ne kota daleč od drevesa, drugič pa šibe v šoli menjka; in če prav celi svet ne pravi, da šiba ne dohaja v šolo, tudi celi svet ne bode na laž postavil svetega duha, ki pravi: „Šiba

in svaritev podelujete modrost; deček pa, ki je prepuščen svoji volji, dela sramoto svoji materi. — Neukročen konj se ne da voditi, in samopašen sin bo predrzen. Le gladi sina, in on te bo imel v strahu; le igray se z njim, in žalil te bo!“

Iz Ljutomera. Nemila smrt vzela nam je mnogospoštovanega 82 let starega gospoda Antona Božiča, kateri je bil v Ljutomeru kakih 50 let jako priljubljeni in srečen vrčnik in je mnogo posebno siromakom dobrega storil. Zastran svojih blagih del in kot zasluženi vrčnik bil je pokojni od njih veličanstva našega presvitlega cesarja z zlatim križem odlikovan. Pokojni sicer ni bil naše gore list, yendar je bil tudi od naše strani spoštovan, bodi mu tedaj zemljica lahka!

Iz Slov. Bistriškega okraja. (Kako iz Slovencev delajo Nemce), to kaže naš okraj, če pogledamo na delovanje sem pritepenih tujcev, rogovilstvo prajzovskega šulvereina, zlasti pa učinek zadnjega štetja ljudi. Slovencev še so našli 16.374, a Nemcev 2029. Kde so jih yendar vzeli? No, v Bistrici, v mestu 927 (Slovencev 200). Druge so vse izvohali ali po sili naredili na kmetih, namreč v Cigonci 7, Studenicah 45, Stopnem 12, Stattenbergu 12, Devini 5, Pretreži 3, Vrhlogi 9, Predbukovjem 2, Oglenšaku 21, Kočnem 10, Lukovnjaku 6, Leskoveci 36, Makolah 29, Jeloveci 1, Dežnem 1, Bukoveci 2, gornji Bistrici 75, Poličanah 30, Črešnovcah 130 (662 Slovencev), gornji Pulskavi 92 (Slovencev 434), spodnji Pulskavi 362 (?) zraven 473 Slovencev. Yendar najboljše šteli so v Peklu. Kajti našli so 254 Nemcev in 223 Slovencev. Imamo torej nemški Pekl na Slovenskem. Kdo ga je zakuril, to menda ve povedati nemškutarški glavač, ki si od Poličan do Maribora pri vsakih volitvah jezik, mošnje in čevlje skrha. Lani so nemčurji hudo na Slovence pritiskali, a bili yendar premagani. Letos mora še bolje biti. Od 54 glasov ne sme veliko pasti mej nemčurske koprive. To zahteva slovenska čast in ponos!

Iz Selnice ob Dravi. Čudil se boš dragi bralec, da je bil shod slovenskih volilnih mož v „urermanski“ Selnici, po mnenji naših nemškutarjev, mogoč. In yendar je tako. Že 13. t. m. popoldne so nam fantje prav lepo „májo“ postavili, na vrhu katere slovenska trobojnica vihra. Ko bi videl, kako kisle obraze so nemčurji naredili, zagledarši jo, bi nehoté misli, da so pelin žvekali; yendar to fantov ni motilo, rekli so: „pa naj G. — po njo pleza“. Drugi dan 14. t. m. na Križevu smo zgodaj videli iz gostilnice g. Lahove cesarsko in slovensko bandero plapolati v znamenje, da imamo tam zbirališče. „Bos is denn los“, so nemčurji nedolžno vprašali, pa vedeli so, ker kakor opica (of) vse za človekom dela, tako je tudi G. — okoli 9. ure svojo frankfurtersko cunjo izobesil, katera se je pa naših avstrijskih in slovenskih sramovala, ker je blato lizala. Dan je bil slab, dežilo je. Nemčurji so vse storili, da bi kmete od vdeležitve odvrgli, ali ni šlo; ob pol štireh je bila

dvorana že polna. Prišli so k shodu od sv. Ožbalta, sv. Duha, Ruš celo iz visokega Smolnika. Pevci so gospode živo z Ipavčevim „Slovenec sem“ pozdravili, na kar je dvorana od „živijoklicev“ odmevala. Jako dober utis je naredila na kmete častita oseba g. barona Goedelna, dopadel jim je jedernati govor dr. Radaja, navdušila jih je pa posebno dovtipna beseda dr. Dečka. Tako smo se v lepem redu dogovorili; kmet Božič Mihael se je g. baronu v imenu kmetov zahvalil, in ko so se g. poslanci odvezli, so se tudi kmetje sčasoma mirno razšli. Posebno v čast služi našim fantom, da so z veliko pozornostjo poslušali in se prav lepo obnašali. Konec so pa naredili nemškutarji. Ko je vse minolo, je tudi nekatere od teh, — se ve po njih innerji imenitne, — „bos bir holt Herrn sain“, radovednost gnala pozvedeti, kako je bilo. Ni dolgo trpelo se začnejo prepirati, tako da so nekateri celo za stol zgrabili.

Od sv. Roprta v Slov. goricah. (Za volilne može gre.) Ljubi slovenski gospodar sprejmi te črtice iz naše Roprčke doline, katere piše kmečka žuljeva roka v važni volitvi volilnih mož za državni zbor, katere so uže pred vratmi. Sedaj, dragi rojaki in domoljubi slovenski, ne mudite se ob določeni uri iti na volišče, da se zaveste svojega narodnega duha, in otresete jarm nasprotnikov, in se ne daste izneveriti od onih v ovčji obleki, kateri so nam celo blizo. Žrtvujte svoje moči, da izvolite volilne može, kateri so narodni verni katoličani in zvesti Avstrijani, naj bi se ne sramovali domu iti, kajti le tako dosegnejo nam uže toliko let kratene pravice. Le zatem pusti se nam živeti na tleh slovenskih, na tleh, na katerih nas je porodila naša slovenska mati in tako nas naj krije tudi gomila na slovenski zemlji. Tedaj domoljubi, brez vse ovire hajdi na noge! Pokažimo vsemu svetu, da še naš slovenski narod ne bo uničen, da smo udani svitlemu cesarju in ostanemo zvesti Avstrijani! Torej vse za vero, dom in cesarja.

Iz Trnovca. Dne 8. grudna 1884 v večer je strašen požar razun dveh hiš celo ves vpepelil. Ljudje si v splošnji zmešnjavi in velikem strahu niso mogli razun golega življenja ničesar rešiti. Gladu in zime bi bili morali konec vzeti, ko bi se milodarne roke ne bile v takem obilnem številu odprle; pa v največi sili prišla je tudi pomoč; od vseh krajev so milodari prihajali. Presvitli cesar, milostljivi knez in škof v Mariboru, deželni odbor, štajerska hranilnica in veliko drugih dobrotnikov so denarje darovali, v bližnjih župnijah in občinah, posebno v Slovenski Bistrici, v Cirkovcah itd. so obleko in živež nabirali in pošiljali, česar je v hudi zimi pač najbolj potrebno bilo. Vsem velikodušnim in dobrosrčnim dobrotnikom se tedaj za vse, tudi najmanjše darove, v imenu svojih toliko nesrečnih sosedov in soveščanov presrečno zahvaljujem, ter glasno zakličem: Bog Vam stoterokrat povrni!

Fr. Papež, kmet v Trnovcah.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Presvitli cesar obiskovali so 14. t. m. črnogorsko kneginjo, ki se je na Dunaji mudila; bila je pri pogrebu kneza Aleksandra Karagiorčevića. — Vsa politika se suče okolo volitev; agitacija je povsod v najlepšem cvetu. Uže ta teden se bodo dovršile volitve volilnih mož v kmetskih občinah in po izidu teh volitev bodo uže mogoče sklepati, kateri kandidati zmagajo. V Goriškem veleposestvu sprejel je kandidaturu grof Attems namesto dosedanjega poslanca dr. Pajer-ja. Na Koroškem v Velikovškem okraji kandiduje bajе minister Pino. Ogerska vlada dovolila je Srbom sklicati cerkveni kongres ogerskih in hrvatskih Srbov, kateri se snide 10. septembra v Karlovcu. 17. t. m. zaključil je Hrvatski sabor svoje pomladansko zasedanje; jeden den prej zavrzel je še predlog opozicije, naj se ustavi subvencija jugoslovanski akademiji za izdavanje besednjaka. — 12. junija se bode odprla nova železnica iz Mostara v Metković.

Vnanje države. Srbsko ministerstvo se je odpovedalo; Garašanin dobil je zopet nalogo sestaviti novo ministerstvo. Načelnik mu je Garašanin sam, ki je prevzel zunanje zadeve; notranje zadeve ima Marinković, finance Vetrovič, vojno Petrovič, prayosodje Parlovič, bogočastje Popović, gospodarstvo Rajović, zgradbe Protič. Franović, adjutant srbskega kralja imenovan je poslanikom v Rimu. — Na Nemškem se je zaključilo 15. t. m. zasedanje državnega zbora. Bismark je zopet obolet na živcih. — Ruski car daroval je generalu Komarovu v priznanje njegovega previdnega postopanja Afganecem nasproti, zlato z briljanti okrašeno sabljo. Rusija in Angleška se še vedno pogajata zaradi Afganske meje; nastale so, kakor poroča list „Standard“, ovire zaradi Zulfikara, katerega zahteva emir za se, Rusi pa ga zahtevajo za Rusijo. — Francosko-Kitajska pogajanja za mir se vrše povoljno in dobro napredujejo. — V provinci Valenciji na Španskem nastala je zopet kolera.

Za poduk in kratek čas.

Oj kako hudo se godi Nemcem v Avstriji!

Pisatelj teh vrstic potoval je pred 14 leti po Nemškem, kder je vsled zmagovite zadnje vojske francoske vse bilo navdušeno za Prajza, zlasti za „Ole Viljelma“ (starega Viljelma, kralja prajzovskega in sedaj novega lutrovsko-nemškega cesarja) pa njegovega „železnega“ Bismarka. Na cesti proti Monakovemu na Bavarskem snide se z nekim nemškim „ritmajstrom.“ Mož je precej visok, pa njegove misli letale so še više. V svojej pangermanске ošabnosti mi reče, ko izvé, da sem Avstrijanec: „jelite, vi Avstrijanci, bodele kmalu k nam pod veliko Nemčijo potegnoli?“ Navajen v inozemstvu, na tujih tleh spoštovati tamošnja narodna čuv-

stva in pohlevno postopati, pehne to ošabno vprašanje nadutega pangermana vendar mojo avstrijsko domoljubje tolika, da se mu odrežem: „iz tega ne bode nič, preden bo kri tekla, kajti vsi avstrijski narodi, tudi nemški, ljubimo svojega lastnega cesarja; izvemši peščico liberalnih kričavev, k nam priseljenih tujcev, nihče ne poželi prajzovsko-nemškega jarma.“ Tako je bilo pred 14 leti. Sedaj je žali Bog število prusakov pri nas narastlo, ki pa morajo uže kosmato legati, če hočejo, da jih kdo ima za mučenike, katerih bi naj Bismark prišel rešit. —

Tako lažejo sedaj v široki svet: „nemštvo se v Avstriji zatira, Nemcem se tu krivice godijo, Slovani jih bodo še kar iztrebili.“ Poglejmo temu lažniku kosmatinec podrobneje v oči!

Nemcev je v Avstriji 8 milijonov, Slovanov nekaj čez 17 milijonov; Slovani torej dajejo ogromno večino vojaških novincev in plačujejo največ davka. Vkljub temu pa je povsod tako, kakor bi le samo nemško prebivalstvo imeli. Pri vojaštvu je vse povelje ali „kommando“ nemško; še celo mornarjem se komanduje nemški, čeravno je skoro vsak pomorščak mornar ali Slovenec ali Hrvat. Vsi najvišji politični, finančni in sodnijski uradi poslujejo nemški. Da, nemški uradujejo tudi vsi srednji uradi in vsi nižji z malimi izjemami. Nemški posluje in razpravlja državni zbor, skoraj vsi deželni zbori in odbori. Nemci imajo narodne ljudske šole nemške, jako veliko število gimnazij, realk, meščanskih šol, učelišč in raznih umetnijskih, obrtnih, kupčijskih poučevalnih zavodov. Slovani imajo tega malo, in Slovenci skoraj nič; le nekaj revnih slovenskih paralelk na Kranjskem smo iztrgali. Dragocenih vseučelišč imajo Nemci 6, čeravno onega v Črnovicah ni bilo treba, ker tam ni Nemcev, ampak peščica nemški žlabudrajočih Judov. Več milijonov stanejo nas davkeplačilce ove visoke šole. Slovani doplačujejo največ. Vendar le Čehi imajo 1 vseučelišče in Poljaki in Rusini dve, Slovenci pa — nič.

Najhujše cvilijo štajerski liberalci, gotovo pa bi imeli našemu cesarju in ministerstvu prav hvaležni biti. Minister grof Taaffe jim še zmiraj pusti jihovega c. k. namestnika barona Kübeka, ki je l. 1873 kandidiral in prodril kot nemško-liberalni kandidat. Nemcev je na Štajerskem okolo 700.000, Slovencev 400.000. Toda Nemci imajo ves deželni odbor, ves deželni šolski svet, 2 visoki šoli, 7 gimnazij in realk, 2 učiteljska, 7 meščanskih šol, povsod nemških ljudskih šol, 1 rudarsko, 1 kmetijsko, 1 podkovijsko, 1 sadje- in vinorejsko šolo, in Slovenci? No, Slovenci pa nimamo nič! Oj, ubogi Nemci!

Ker pa Slovenci z Nemci jednaka bremena nosimo, in postavno zagotovljeno imamo jednako-pravnost, tirjamo enakih pravic, ne samo na papirji, ampak tudi v djanji. Toda uže samo tirjanje pravic jezi nemške liberalce. To je res grdo ter spominja na Kajna in brate Jožefove, katerim je same zavisti v zelo majhnih rečeh uže lice ble-

delo. Dokazano torej je, da nemški liberalci kosmato lažejo, kedar pravijo, da se jim krivica godi v Avstriji. Če se kdo ima uzrok pritožiti, to smo mi Slovenci, ki plačujemo, da nam rebra pokajo, a drugi uživajo sad naših rok. Hočemo pa, da se to na bolje spremeni: Nemci naj imajo, kar jim gre, a tudi nam se naj privoši, česar potrebujemo.

Str.

Smešnica 21. Bil je v šoli govor o zgubljenem sinu. Ko katehet razloži, kako hudo je zgubljenemu sinu bilo, ko je moral svinje pasti ter zraven gladovati, vpraša mesarjevega Filipeka: „No, Filipek, kaj bi pa ti storil, ko bi bil svinjski pastir, pa bi bil moral gladovati?“ Filipek: „Jaz? jaz bi bil takoj eno prase zaklal.“

Razne stvari.

(Telegram iz Remšnika.) Z ogromno večino vsi štirje narodnjaki izvoljeni. Živio! Goedel.

(Telegram iz Loke pri Zidanem mostu.) Vseh sedem narodnih volilnih možev je izvoljenih. Živio!

Gmeiner, župnik.

(Telegram iz Ruš.) Vseh sedmero volilnih možev je narodnih.

(Volilni shod.) Še enkrat opozarjamo čitatelje osobito Rogaškega in Šmarijskega okraja na shod sklican od č. g. B. Raiča 25. t. m. v Slatini!

(V mahrenberskem okraju) se Slovenci vrlo gibajo, da ne bodo samo iz zavednega Remšnika 4 vrli slov. volilci prišli, temveč tudi drugod pokažejo, da ljubijo svoj narod in spoštujejo samega sebe. Dozda smo izvedeli, da je Vuhred vrlo volil.

(Stolno cerkev) v Mariboru začeli so popravljati.

(Posvečuj praznike!) V nedeljo so celo dopoldne delali na novi dekliški šoli v Mariboru.

(Volilni shod) 31. maja t. l. popoldne po večernici bode pri sv. Jurji na Ščavnici, pri katerem se bode gosp. Božidar Raič predstavil svojim volilcem. Zategadelj na omenjeni den ne bo določenega shoda pri sv. Lenartu.

(Volilni shod v Podsredi) določen 17. maja, bil je prepovedan, ker se je nameravalo posvetovati pod milim nebom.

(Vurberški grad) kupil je Dunajski vinski trgovec Franc Leibenfrost za 140.000 fl.

(Mesto državnega pravdnika) pri c. kr. okrožni sodnji v Celji je razpisano do 30. t. m.

(G. Krajec) v Rudolfovem izdal je 6. zvezek spisov Kristofa Šmida. Vsebinska tej knjigi je mična povest „Ferdinand“, čudopolno življenje mladega španjskega grofiča. Cena mehko vezani knjigi je le 30 kr.

(Učitelj v Braslovčah) postal je g. Ant. Zabukošek.

(Najtoplejša zahvala) se izreka slavnemu okrajnemu odboru Gornjegrajskemu in slavni Zgor-

njesavinski posejilnici v Mozirji, katera sta prostovoljne požarne brambi na Rečici letos že drugokrat podporo in sicer prvi 100 gl. in drugi 50 gl. podelila.

Fran Majer. Ant. Turnšek. Jož. Terčak.

(G. baron Goedl) skliče v binkoštni ponedeljek ob 3. uri popoldne volilni shod v Slovenji Gradec.

(Zločinstvo.) Iz Celja se nam naznanja sledeče: V torek zjutraj, 10. majnika, so našli zunaj Celjskega mesta 24 let starega Dolenčevega ali Strenčanovega sina iz Lave na pol mrtvega ležečega ob cesti. Kmalu potem je umrl. Pred smrtjo je še naznanil ime nekega, ki ga je vsmrtil. Sodnijska preiskava bo razodela, jeli res, kar se govori, da so nekateri ponočnjaki skupaj popivali, potem se pa stopili in Dolenca vsmrtili.

(Na Dobrni) so izvolili tri pri volitvah že skušene poštenjake: Blažič, M. Kok, Tratnik; četrti, g. Orozelj je v tem obziru še novinec, ta in večkratni volilec pa vrli domoljub Božar sta dobila po 20 glasov, vsled tega se je potem vadljanja za prejšnjega odločila, kakor pravimo, slepa sreča. Bodi še dostavljeno, da so konservativno volili v občini najčislanejši in samostalni, od nikogar odvisni kmetje. To pa tudi nekaj pomeni!

(Za družbo duhovnikov) so vplačali č. gg. Dr. Križanič 4 fl., J. Sovič 20 fl. (ustn. in letn. dpl.).

(Č. g. Altman) župnik v Studenicah je nevarno zbolel ter se je podal na Kliniko v Gradec.

(Vrednik) katoliškega lista „Correspondenzblatt für den kath. Clerus Oesterreichs“ izdal je knjižico z naslovom: „Der Clerus und die Wahlen.“ Knjižica je važnega in zanimivega zadržaja.

(Sejmovi) 24. maja: sv. Helena, sv. Marjeta; 25. maja: Ivnik, Ormuž, Berače, Slivnica pri Mariboru, Vitanje; 28. maja: sv. Jurij na južni železnici; 29. maja: Radgona; 30. maja: Lemberg.

Listič uredništva. Gosp. Jakob Sagadin iz Monšberga ni dopisnik „Slov. Gosp.“ Dopisi iz Spodnje Savinjske doline, Ljutomera, Pohorja, Vuhreda itd. prihodnjič.

Loterijske številke:

V Gradci 16. maja 1885:	89, 3, 4, 27, 29
Na Dunaji „ „	23, 27, 88, 79, 56

Prihodnje srečkanje 30. maja 1885.

V J. Leon-ovej tiskarni v Mariboru je ravnokar izšla knjižica:

„Sv. Alojzij“

mladenčem in deklicam zvest in zanesljiv vodnik proti nebesom ali šestnedeljska pobožnost k njegovi časti. Spisal Fr. S. Bezjak, kn. šk. duh. svetovalec in župnik pri sv. Marku niže Ptuja. Drugi pomnoženi natis. Cena knjižici je: V navadnem zavitku 40 kr., s platnenim hrbtom 50 kr., y usnji vezana 65 kr.

1-2

Oznaniilo.

Na Štajerski deželni podkavalni šoli v Gradcu začne se polletno podučevanje s 1. julijem 1885 ter se razpisuje za to 10 deželskih štipendij po 50 gl., pa kar bo v zavodu mogoče, prosto stanovanje, za tem 16 okrajnih štipendij in pa 2 od kmetijskih poddružnic v Wildonu in v Zahodnjem Gradcu po 50 gl. Prošnje s potrebnimi dokazi podprte vložé se naj skrajno do 20. maja 1885 pri štaj. deželskem odboru.

Kovači, ki želé samo poduka naj se oglase vsaj prve tri dni poduka s potrebnimi dokazi pri tamošnjem ravnatelju. Več pové oznaniilo v 19. štev. „Slov. Gosp.“ od dne 7. maja 1885.

V Gradcu dne 30. aprila meseca 1885.

Deželni odbor štajerski.

Oznaniilo.

Na Štaj. deželni kmetijski šoli v Grottenhof-u pri Gradcu je s početkom šolskega leta 1885/86. t. j. s 1. oktobrom 1885 počenši razpisanih 10 brezplačnih mest.

Prošnjiki za ta brezplačna mesta morajo svoje podprte prošnje osebno vsaj do 31. julija 1885 izročiti ravnatelju tamošnje šole. Več pové „Oznaniilo“ v 19. štev. „Slov. Gosp.“

V Gradcu dne 21. aprila meseca 1885.

2-2

Deželni odbor štajerski.

Raznih knjig

želi se radi selitve okoli 120 slovenskih: Matičnih, Mohorjevih in nekaj drugih po ceni prodati. Upravištyo „Slov. Gosp.“ pové kje?

Lepo posestvo

proda pod roko Marija Horvat, popred Drozg, proti jugu ležeče blizu cerkve.

Posestvo meri čez 7 oralov, ter ima velik sadunosnik, vinograd in 4 njive, ima tudi vse sšrambe kmetiji potrebne. Cena in druge okoliščine se (tam) zvejo pri lastnici Mariji Horvat, hiš. štev. 76 v Karčovini pri Wurbergu. 1—2

V Jan. Leon-ovi tiskarni

je izšla:

„Ljudska knjižnica“.

X. snopič, ki obsega 4 tiskane pole; prinesel je: Kratke in podučljive povesti.

Spisal I. S. Gombarov.

„Ljudska knjižnica“ velja za četrť leta 48 kr., za pol leta 90 kr., za celo leto 1 fl. 70 kr.

Pojedini snopiči veljajo 6 kr. s poštnino vred 8 kr.

„Duhovni Vrtec“,

molitvenik za katoliško mladež s podukom za sv. birmo se dobiva v dijaškem seminšču „Maksimilijano-Viktorinum“ v Mariboru.

V usnje lepo vezan z zlatim obrezom velja

iztis 85 kr.

Na pol v usnje vezan velja 70 „

Nevezan pa velja 35 „

Poštnina za posamezni iztis je 10 kr. Na 12 iztisov se daje eden iztis brezplačno in pošlje na dom poštine prosto.

Ta molitvenik obsega na 528 straneh v I. delu zbrane molitve za domačo in očitno službo božjo; v II. delu pa 169 svetih pesmi, ter je posebno pripraven za spomin na sveto birmo in za šolska darila. (1-3)

Izvrsten med

(garantiran pitanec),

v plehastih škatljah po 5 kil (kilo po 60 kr.), škatlja 30 kr.,

se dobiva proti poštnemu povzetju ali pa proti gotovi plači pri

Oroslavu Dolencu,

svečarji v Ljubjani.

Priporočba.

Jaz podpisani priporočujem za sedajni čas svojo izvrstno kisló vodo (Sauerbrunn) v Rogačkem kraju (St. Rosalia in Römerbrunn). Izvrstna je ta voda z vinom in razun tega izvrstna zdravilna pomoč zoper bolezni v želodcu, na jetrih in ledvicah itd.

En zaboj s pet in dvajsetimi velikimi steklenicami (Flaschen) velja loco Poličane 3 fl. 75 kr.

Naročbe se pošiljajo na moj napis:

France Johanus,

2-6

Sauerbrunn pri Rogacu.

Naznanilo.

Za grof Jožef Draškovićevo graščino, Bisag pri Varaždinu na Hrvaškem, najmo se s prav dobrimi pogoji 4 viničarske družine za obdelovanje po 4 oralov vinogradov.

Kdor želi to službo, naj povpraša za njo v baron Twickel-jevi oskrbniški pisarni (Burg-Meierhof) v Mariboru. Tam izve vse potrebno.

Pot za ogledanje službe se plača.

Gasilnice

vsakovrstne velikosti in stroja, s pristopnimi ventili, najizvrstnejše delane, in velike moči za brizganje, prilične srenjam, mestom, trgom in njihovim gasilnim društvom.

Brizgalnice

na kolesih, nosljah, v putah za vrte, Vodonosnike razne sestave, najboljše cevi iz konopnine, gumija, za sesavanje vode ali za napeljevanje vode, dalje vretenice in tehtnice za ove cevi, kakor tudi drugo

orodje gasilcem potrebno

priporočuje po najnižji ceni proti 5letnemu poročtvu

ALBERT SAMASSA

c. k. dvorni zvonar in fabrikant strojev in gasilnega orodja

v Ljubljani.

Srenjam in gasilnim društvom dovoli se plačevanje v rokih. Podrobne cenilnike dopošilja brezplačno in franko.

V najem

se da takoj prodajalnica tik cerkve v Rečiškem trgu v gornji Savinski dolini. Več pové

Janez Smodiš,

posestnik v Rečici

pošta: **Prassberg.**

2-2

Važno za kmetovalce!

Riževe moke podpisanih fabrik, števil. A in B imajo veliko več proteina in maščobne snovi v sebi, kakor pa vse druge moke za krmo in se torej po pravici kmetovalcem in živinorejcem priporočajo.

Na vprašanja odgovarja Reško l. ogersko delniško društvo za beljenje riža in napravo riževe štirke. 1-3

STEINACKER & Co., FIUME.

Hram v najem!

Lep zidan hram se daje v najem tik cerkve pri sv. Miklavžu pri Ormožu. Hram ima 1 nastropje in kaže poštenemu, oženjenemu lončarju ali tudi kovaču. Pogoji se izvejo na c. kr. pošti pri sv. Miklavžu pri Ormožu.

Škodo toče

proti najcenejim trdnim premijam, pri katerih se 50%, oziroma 33 $\frac{1}{3}$ % naprej odšteje in še le takrat izplača, če je škoda nastala, zavaruje

Generalna agencija v Gradcu, Gosposke ulice „Thonethof“

za Ogrsko-Francosko zavarovalno društvo (Franco-Hongroise)

Garancijska zaloga: 4 milijone gld. vplačanih delnic in rezervne zaloge: čez 4 milijone gld.

Mogoča škoda se hitro in pošteno izplačuje.

Ponudbe in sprejemi agencij se naj gode do generalne agencije v Gradcu. Ravno tam se pove vse v tej stroki in komurkoli ustmeno ali pisмено. Ako se želi, čaka se z vplačilom do po žetve.

Ponudbe za Maribor im okolično sprejema

J. P. Šunko, Tegetthoff-ova ulica 14.

Slavni volilci

volilnih okrajev: Gornje-Radgonskega, Ljutomer-
skega; Ormoškega, Sv. Lenartskega, Ptujskega;
Šmarijskega, Rogaškega.

Dne 2. junija nastopite volitvišče, kder si izberete državnega poslanca, čegar največa dolžnost bode moški braniti in zagovarjati pravice slovenskega naroda; odbijati krivice, katere nam delajo nasprotniki; odpravljati stare krivde, katere tlačijo Slovence; potegati se za boljše gospodarske razmere. —

Prestolni govor od meseca oktobra 1879 je slovesno obečal, ka bode vlada jednako skrb imela za duševne in gmotne koristi vseh narodov v cesarjevini; ka Avstrija bodi branik za pravice svojih narodov in dežel, stalno torišče prava in prave svobode. Jegova prevzvišenost gosp. ministerski predsednik rekel je dne 15. februarja 1882 v zboru: „Avstrija je zjedinišče za vse narodnosti, katere jednako opravičene živijo pod avstrijskim žezlom, zjedinišče, kder morejo tudi uživati svoje pravice“. Državni osnovni zakon od dne 21. decembra 1867 pravi v členu XIX.: „Vsi narodi v državi so jednako opravičeni in vsak narod ima neurazljivo pravo na varovanje in gojitev svoje narodnosti in jezika. Ravnopravnost vseh deželnih jezikov v šoli, uredu in javnem življenji priznava se od države“. Svitli cesar račil je povedati v sklepnem govoru državnega zbora dne 22. aprila 1885. „Ka z jednako očinsko ljubeznijo obrača svojo cesarsko skrb na blagost domovine in na blagostanje svojih narodov“.

K tem po zakonu jednako opravičenim narodom v obširnem kolotači avstrijske cesarjevine prištevajo se tudi Slovenci — živoči na južnem Štajerskem, na južnem Koroškem, na Kranjskem, v Primorji (in na Prekmurskem, sicer pod ogrskoj krono, pa itak pod istim vladarjem); po takem ido jim tudi jednake pravice, zagotovljene v postavi, kakor drugim avstrijskim narodom, saj tudi razmerno jednako državljanska bremena nosijo, to je po jednakej meri prikrojene dače plačujo in dajejo jednako ali še razmerno večje število hrabrih vojakov. Ali ka bi Slovenci imeli jednake pravice z drugimi avstrijskimi narodi, to se dosle še ni godilo klubici navedenim zagotovitom, za to bode pravih slovenskih državnih poslancev sveta dolžnost visoko c. kr. vlado, katero so Slovenci šest let odločno podpirali, po vsej moči na to nagibati, da političnih, narodnih in gmotnih blaginj ne bode več kratila Slovincem, kateri so uže mnogokrat prosili in zahtevali po svojih zastopnikih zvršitev danih zakonov, pa do dnešnjega dne z malim in neznatnim vspehom. Štajerski Slovenci še skoro nič ne čutijo blagoslova novih ustavnih postav, starim krivicam še ni konca, nego vedno se dalje vršijo v šoli, uredu in javnem življenji. Državni zbor je sklenol za vse Slovensko v gimnazijah slovenske vzporednice, to je za slovenske učence oddelke s slovenskim poučnim jezikom v spodnjih razredih; na učiteljskih poučevanje v naščini, pa dotično ministerstvo ničesar ni storilo, vse ide po starem kopitu, in k vsem drugim nepostavnostim vrivavljje se še nemško šolsko društvo z nemškim poučnim jezikom med čisto slovensko ljudstvo, kar se sevsema križa z državnimi osnovnimi zakoni, nasprotuje detovodnim in ukoslovnim pravilom, žali zdravi razum in mrzko v oči bije pravičnost, kar vse meri ne na omiko in pametni ter naravni razvitek našega naroda, nego jedino na to, da bi nas ponemčili, ter potem z nami svojevoljno, kot s svojimi podvrženci gospodovali, česar nijeden Slovenec zdrave pameti in poštenega srea ne more in ne sme odobravati, nego na vse kriplje in po vseh postavnih pomočkih temu se upirati in braniti. Takisto treba je brezobzirno pobijati ošabni nemškutarski nazor, kateri na to ide, ka bi samo nekateri narodi v državi bili odbrani in jednako opravičeni, drugi pa ponižani in skoro brezpravni, to je, ko bi nekateri narodi imeli večje, drugi pa manjše pravice; dokler razmerno jednako plačujemo z drugimi narodi, mora se tudi nam priznati v postavi zagotovljena enakopravnost.

Trkali smo pri vladi, naj se ustanovi oddelek c. kr. namestništva, kateri bi uradoval za Slovence slovenski, pa odnikod primernege zveka; c. kr. deželno šolsko svetovalstvo, v katero je sedanja vlada imenovala same Neslovence, nikakor ne odgovarja pravičnim zahtevam slovenskega naroda v šolskih stvareh, ker oskrbeva Slovence z nemškimi deželnimi in nemškutarskimi okrajnimi nadzorniki, slovenske vloge rešuje nemški, pošilja nam nemške ravnatelje in profesorje, slovenske pa rivlje na Nemško, nemči po viših razredih osnovne šole, na učiteljski v Mariboru in na gimnaziji v Ptujju ne vošči nam niti izprašanega učitelja za slovensko jezikovno stroko. Deželni zbor in odbor v Gradci ne postopata z nami Slovenci prijazno, in v tem odboru ni nijenega Slovenca, akoprem je nas Slovencev 467.000 a Nemcev 785.000, dasi Slovenci dajajo 10.000 in Nemci 12.500 vojaških novincev, čerayno Slovenci prinašajo znatne zneske k olepšavi mesta Gradca

in plačujejo za razne nemške zavode, pravice pa nam se nikakšne v Gradci ne priznavajo. Kaj si hočemo v toliko nepovoljnih okolištinah druga, nego na to delati po deželnih in državnih poslancih, da se nam Slovincem pripozna popolna pravičnost, kateri je za porok državna osnovna postava; ako pa ni v Gradci in pri vladi za nas pravice, zahtevali bomo zjedinjenje vseh Slovencev v jedno upravno celoto — Slovensko.

Glede na navedene prikazni in podatke dolžnost je slovenskega državnega poslanca za to se truditi in skrbeti, da se naše šolske, politiške in gospodarske razmere uredijo na naslednji način:

Osnovne ali ljudske šole morajo biti na Slovenskem slovenske, kakor so na Hrvatskem hrvatske, na Nemškem nemške, na Madjarskem madjarske; ako pa je učenec dovoljno izurjen v propisanih predmetih, na željo roditeljev more se v posebnih urah v viših razredih učiti drugi deželni jezik z narodnim poučnim jezikom, vendar nikdar na kvar postavno obveznih predmetov. Za nemščino oziroma laščino, odločene so po pravem srednje šole, namreč gimnaziji in realke, katere je treba tako urediti, da bode vsak učenec, dovršivši gimnazij ali realko na Slovenskem, popolnem zmožen slovenščine in nemščine, kar mu jako zlekša bodoče pozvanje glede na potrebnost jezikovnega znanja. — Vsi učitelji, profesorji in ravnatelji na Slovenskem dolžni so znati v besedi in pismu pravilno slovenski. Kdor pri nas in med nami ni jedrno zmožen našega lepega jezika, naj ne je od naših krvavih žuljev vsakdanjega kruha! Srečen pot!

Učiteljišče v Mariboru bodi za slovenski Štajer slovensko, a nemščina v njem kot obvezni predmet; vsaj je državni zbor uže v aprilu 1880. leta sklenol, da bode v tem zavodu poučni jezik slovenski, na kolikor pripuščajo pomožna učila. Lani meseca marca bilo je visoko c. kr. ministerstvo za nauk in bogočastje v državnem zboru spet na to opozorjeno, pa dosle zastoj.

Za slovenske pravnike naj se osnuje na graškem vseučilišči, katero je ustanovnik Karol, dne 1. januarja 1585 odločil tudi za pokrajine raznih narodov in jezikov, stolice, da se bode ondi slovenski razlagal: občni državljanski zakonik; pravdni in nepravdni postopnik; kazenski zakonik, kazenski postopnik; trgovinsko in menjiško pravo, za kar je svitli cesar s previšnjim sklepom od dne 29. julija 1870 bil ministru Hohenwartu ukazal postaviti v državni proračun 3600 fl., pa liberalna večina državnega zbora jih ni dovolila. Kako bi naj uradniki slovenski uradovali, ako se niso učili? — Sicer razkladali so se uže od 1850—1853 pravniški predmeti v slovenskem jeziku, pa nepovoljne politiške razmere temu so postrigle nadaljevanje.

Deželno šolsko svetovalstvo v Gradci dosle prek in prek nemško in nam Slovincem navpik nasprotno naj se preinači, ali kar še bolje želimo, preseli za Slovence na spodnje Štajersko kot oddelek tako, da bode Slovincem pravično. Šolski nadzorniki Slovincem protivni naj se odstranijo; isto zgodi se z načelniki okrajnih šolskih svetov našemu napredku sovražnimi, a nemškutarstvu prijaznimi. —

Vsi uradniki na Slovenskem kruh trošeči morajo znati slovenski v besedi in pismu, in z vsemi slovenskimi občinami uradovati slovenski, saj nam je minister Taaffe dne 4. februarja lani obečal, nijednega uradnika ne več namestiti na Slovenskem, kateri ne zna popolnem našega jezika.

Spodnje Štajersko, ker Gradec je Slovincem mačoha, naj dobi poseben oddelek namestniški na štajerskem Slovenskem, ali kar še iskrenейše želimo, naj se združijo vsi Slovenci v jedno upravno celoto — Slovensko.

Slovenski državni poslanci na ležejše pridobljenje svojih pravičnih zahtev naj se tesnejše združijo s slovenskimi poslanci dalmatinskimi.

Treba je delati na to, da se postava dovoljujoča družini in skrajnim ubožcem ženiti se tako spremeni, ka bode takih ljudi ženitev umno omejena.

V gospodarstvenem obziru naj bi itak država nekaj storila, da se uredi deroča Drava na slovenskem Štajerji, kakor se urejuje na Koroškem, ali Mura na nemškem Štajerji; da se uresniči železnica, katera bode tekla od Radgone nad Ljutomer v Ormož; da se cena soli znatno zniža. Mitninsko zvezo s pruskoj nemškoj državo odbijamo, in truditi bode se treba, da se visoka mitnina ali dača naloži na vnanja vina, posebno madjarska, vsaj inace Spodnji Štajer prepade s svojimi vinskimi pridelki. Dače naj se na polji ne terjajo pred dovršeno mlatijo in po vinskih goricah ne pred dokončanim branjem. Kmetске dome je treba tako urediti, da se ne bodo smeli prodajati, posestva zdržema ležeča ne kosati, niti preveč zadolževati ali zbog nekoliko dolžnih goldinarjev prodajati. Veliki kapitali naj se bolje obdačijo in borzni davek naj se uvede.

Občinskim predstojnikom naj se odvzeme preobilno mnogopisje, in dopisi od vseh uradov naj se jim pošiljajo v slovenskej besedi.

Teh toček izvršitev hočem zagovarjati po svojej zmožnosti in sposobnosti, in še drugih, katere mi naznanijo častiti volilci ustno ali pismeno. Vse za blagost in srečo vseh Slovencev, na korist lepe naše domovine slovenske!

Priporoča se Vašej prijaznosti in naklonjenosti

Božidar Rajč,

župnik in deželni poslanec.